

Om Arent Tengnagel Ekvipagemester på Holmen 1664

Omtalt i *Curt Sivertsen Adelaer: En historisk Undersøgelse* (1871) af
Chr. Bruun, København 1871, siderne 252-255.280.405-410.
<http://www.archive.org/details/curtsivertsenade00bruu>

CURT SIVERTSEN ADELAER.

EN HISTORISK UNDERSØGELSE

AF

CHR. BRUUN, *n*

Bibliothekar ved det store kongelige Bibliothek i Kjøbenhavn.

Med Curt Adelaers Portræt efter Maleriet paa Rosenborg og en Afbildning
af hans Gravmonument i Vor Frue Kirke.

KJØBENHAVN.

FORLAGT AF DEN GYLDENDALSKE BOGHADEL (F. HEGEL).

THIELES BOGTRYKKERI.

1871.

Indhold.

	Side
Litteraturen om Curt Sivertsen Adelaer.....	1.
Curt Sivertsen i venetiansk Tjeneste	20
Curt Sivertsen Adelaers Forhold til Holland	117.
Curt Sivertsen Adelaers Udnævnelse til dansk Admiral	143.
Curt Sivertsen Adelaer og de andre danske Admiraler.....	180.
Curt Sivertsen Adelaers Virksomhed for den danske Marine.....	200.
Curt Sivertsen Adelaer som Handelsmand	285.
Curt Sivertsen Adelaers offentlige Sendelser og Udkommandoer; hans sidste Levedage	301.
Tilbageblik. Til Forklaring	335.
Bilag.	
1. Biografi af Curt Adelaer. (Testamentet).....	349.
2. Brev fra den venetianske Ambassadør Alvise Contarini i Münster til Christian den Fjerde. 1645	352.
3. Beretning om Slaget i Havnen ved Fochies. 1649	353.
4. Brev fra den hollandske Consul i Venedig Jacomo Strycker til Generalstaterne om Slaget foran Dardanellerne 1654..	355.
5. Fransk Oversættelse af en tyrkisk Beretning om samme Slag, benyttet af Daru i hans Histoire de Venise.....	357.
6. Om Curt Sivertsens Kamp med Ibrahim Pascha	358.
7. Det venetianske Senats Beslutning om at give Curt Sivertsen i Pension aarlig 200 Dukater. 1655	368.
8. Indberetning fra Francesco Morosini til Dogen om Curt Sivertsen. 1660.....	369.
9. Brev fra Christian den Femte til Dogen om Curt Adelaers Pension. 1690	370.
10. Svar fra Dogen til Christian den Femte. 1690	371.
11. Brev fra Dogen til Frederik den Tredie om Hjælp mod Tyrkerne. 1661	372.
12. Brev fra Dronning Christina til Frederik den Tredie om at hjælpe Venetianerne mod Tyrkerne. 1661	373.

XIV

	Side
13. Brev fra Staterne for Holland og Vest-Vriesland til Curt Adelaer med Tilbud om at blive Viceadmiral. 1665.....	374.
14. Brev fra Staterne til Frederik den Tredie i samme An- ledning	375.
15. Brev fra Staterne til Jacob Le Maire, hollandsk Resident i Danmark, i samme Anledning	376.
16. Curt Adelaers Svar.....	377.
17. J. Le Maires Svar	377.
18. Uddrag af et Brev fra J. Le Maire til Staterne, d. 7. Sep- tember 1666.....	379.
19. Ordre til Herman Garman om Curt Adelaers Gage. 1664.	379.
20. Bestalling for Jørgen Bjørnsen som Viceadmiral paa Bre- merholm. 1652	381.
21. Instruktion for Admiralitetets Betjente paa Bremerholm. 1655	388.
22. Forordning paa Holmen. 1656.....	389.
23. Instruktion for Admiralen og Viceadmiralen paa Holmen om Generalinspektion paa Holmen. 1656	390.
24. Instruktion for David de Neel anlangende Udspisningen paa Holmen med mere. 1656	391.
25. Instruktion for Nicolai Heldt anlangende Skibsbygningen paa Holmen. 1656	394.
26. Instruktion for Cornelius Kruse anlangende Reberbanen og Skibsnudtaklingen paa Holmen. 1656	396.
27. Bestalling for Admiral Niels Juul som Tilsynsmand paa Holmen. 1657	397.
28. Instruktion for Arent Tengnagel som Ekvipagemester paa Holmen. 1664	405.
29. Fortegnelse over Søetatens Betjente og deres Gager. 1670.	410.
30. Kontrakt imellem Christian den Fjerde og Christopher Giøe om et Skib at lade bygge. 1633.....	414.
31. Kontrakt med Christopher Giøe om et Skib at lade bygge. 1639	416.
32. Fortegnelse over Danmarks Flaade. 1630	418.
33. Brudstykke af et Brev fra Christian den Fjerde om Fla- dens Bemanding. 1632 eller 1633	419.
34. Fortegnelse over Danmarks Flaade. 1647.....	420.
35. Fortegnelse over den danske Flaade. 1653.	422.
36. Fortegnelse over den danske Flaade. 1675.....	429.
37. Bemandingsliste for den danske Flaade. 1675.....	432.
37 b). Liste over den danske Flaade, dens Bemanding og dens Officerer i Aaret 1679	436.
38. To Overslag over Udgifter til Søetaten. 1651 og 1662 ...	446.

med Norge. Det var de hollandske Penges Indflydelse, hvad enten det var den hollandske Regjering, som stod i Pengeforhold til den danske, eller det var rige hollandske Kjøbmænd, der vare den danske Konges Bankuierer. Det var de politiske Forhold, som knyttede Landene stedse nøjere og nøjere til hinanden. Det var endelig selve Sømandene, thi fra Danmark, men i endnu højere Grad fra Norge strømmede disse til Holland, for at finde Erhverv og for at tumle sig paa Søen. Frankrig, som under Colberts Styrelse stræbte efter at grundlægge en Sømagt, betragtede Holland som Skolen, hvor der var Noget godt at lære, men der var en Grundsætning, som Colbert holdt over, det var: »se passer des Étrangers«; han vilde gjerne sende Franskmænd til Holland for at lære, men han vilde ikke optage Hollændere i den franske Marine. Den Grundsætning kjendtes ogsaa tildeels i Danmark, men den blev ikke strengt gennemført. Det er allerede omtalt, at, naar der i Holland skulde antages Folk til den danske Flaade, blev der stræbt efter at tage af Kongens egne Undersaatter; men der slap ikke faa Fremmede ind med, og deraf har man saa senere taget Anledning til at drage det Resultat ud, at Søetaten eller Flaaden blev hollandsk.

I Aaret 1664 blev der saaledes ansat en Hollænder som Ekvipagemester paa Bremerholm. I Provincial-Ordonnancen af 4 November 1660 findes omtalt, at der af Admiralitetet skal dependere en Ekvipagemester. En saadan Embedsmand kjendtes allerede tidligere; den bekjendte Peder Bredal nævnes 1658 som »vores Ekvipagemester paa Bremerholm«¹⁾. Den, som 1664 udnævntes hertil, hed Arent Tengnagel. Han var født i Gouda 1619. Da Admiral Obdam sendtes med den

¹⁾ Et Brev af 5 Juni 1658 i Sjæll. Tegnelser.

hollandske Hjelpeflaade til Kjøbenhavn, var Tengnagel Flaadens Proviantmester. Han har vistnok opholdt sig i Lybek, hvor Otte Kragh og Rentemester Henrik Møller befandt sig 1659, for at proviantere den danske og hollandske Flaade¹⁾, og han har ogsaa leveret den danske Konge Proviant; den 17 Oktober 1660 gjordes et Regnskab op med ham for leveret Proviant til et Beløb af 12,553 Rdr. og for Stenkul til et Beløb af 3285 Rdr. Da Christian den Femte som Kronprinds var i Holland, førte den danske Admiralitetsraad, Jens Lassen, Arent Tengnagel, som bode i Hoorn, til ham i Gravelant²⁾, han synes at have været en Mand, der sattes Pris paa. Der var allerede den 24 December 1663 udfærdiget Bestalling³⁾ for ham som Ekvipagemester med en aarlig Løn af 1000 Rdr., som skulde løbe fra 24 Juni sidst, han skulde forholde sig efter den Instruktion, »som hannem efter hans Tilbagekomst da videre derpaa givet vorder«. Der er da allerede truffet Bestemmelse om hans Ansættelse før Adelaer blev Admiral, han maa have opholdt sig i Kjøbenhavn, men er rejst hjem for at ordne sine Sager. Den 19 Marts 1664 udfærdigedes en Ordre til ham om at begive sig til Kjøbenhavn paa et ved Adelaer kjøbt Skib, samt medtage de 25 bestilte Tømmermænd; paa Rejsen skulde han forholde sig efter den Instrux, som blev given ham af Rigens Admiral⁴⁾. Af en Ordre,

¹⁾ Mich. Henrichsen, Ligprædiken over Otte Kragh. Kbh. 1668, S. 51.

²⁾ »27 Juni [1662] kom Jens Lassen til Stedet og havde med sig Tengnagel, som bor til Hoorn og var Proviantmester over den hollandske Secours udi den danske Krig, som talte med Hans Kongl. Højhed.« Gl. Kgl. Saml. Fol. Nr. 927.

³⁾ Bestallingsprotokollen Nr. 7 a, S. 116—17 i Ministeriernes Arkiv, anden Afdeling.

⁴⁾ Rentekammerets Expeditionsprotokol, Nr. 7, Post 1142.

som den 14 April 1664 blev given Tolderen i Kjøbenhavn¹⁾, ses at det »Os Elskel. Admiral Adler, Tengnagel og Tømmermændene tilhørige Gods her ind maa toldfrit indkomme«. Den 17 Maj 1664 udfærdigedes der en Instrux for ham, underskrevet af Kongen og parapheret af Mogens Friis; Dagen efter underskrev han den. Denne Instrux giver et Indblik i hvorledes Tilsynet lededes paa Holmen²⁾ og er aftrykt blandt Bilagene, Nr. 28. Paragraf 25 begynder saaledes: »Og skal Ekvipage-Mesteren hvis ellers daglig til vores Tjeneste kan forefalde og ej herudi er benævnet, efter vores Admiralitet, Rigens Admiral, samt Admiralernes og en particulier Admiralen paa Holmen deris Befaling med al Flid og Lydighed forrette«. Tengnagel kom ikke til at virke længe; han døde allerede den 16 Februar 1665, og blev begravet i Holmens Kirke, hvor der endnu hænger en Tavle med en Inskription over ham³⁾. Kongen befalede sin Vinskjænk at udlevere »en halv Amme Rhinskvin til at traktere dem med, som skal bære afg. Tengnagels Lig«, og sin Sølvpop at udlevere 50 Fakler til hans Begravelse⁴⁾.

¹⁾ Sjæll. Registre.

²⁾ Den 3 Januar 1670 blev der givet Forbud imod at Nogen maatte komme paa Holmen, som hidtil havde været Skik, og hvoraf Folgen var, at der blev givet Fremmede Beretning om, hvad der arbejdedes paa Værftet.

³⁾ Aftrykt i Thaarups Beskrivelse af Holmens Kirke, S. 23—24. I Jens Bircherods Dagbøger læses: »Den 16 Februar (1665) døde i Kjøbenhavn Arent Tingnagel, Kongl. Majestæts Over-Compagnie-Mester paa Bremerholm, som var kommen herind i Riget med den hollandske Auxiliair-Orlogsflode, ann. 1658, og siden i Kongl. Tieneste forbleven«. Bircherods Dagbøger ved Molbech, S. 99.

⁴⁾ Sjæll. Registre den 20 Februar 1665.

Hans Eftermand blev en Fynbo, Peter Petersen Kjertemind. Han udgav 1656 i Kjøbenhavn et gudeligt Skrift af Johan Gerhardt, Gudfrygtigheds daglige Øvelse »nu aff Latinen paa Dansk udsæt«. I Dedikationen til Rigsadmiral Ove Gedde og hans Frue Dorethe Urne, dateret Nytaarsdag 1656, fortæller han, at han fra Barndommen af havde færdets i fremmede Lande og tidligere havde tænkt paa at oversætte dette Skrift, som er skrevet paa Latin, i det nederlandske Sprog, men da han Aaret iforvejen ved Geddes Befordring var traadt i Hans kongelige Majestæts Tjeneste, havde han taget sig paa at oversætte den »paa vort Danske Tungemaal af en god Affektion til mit kjære Fædreland«. Han har næppe været nogen almindelig Mand, siden han endog kunde Latin; han maa have opholdt sig længere Tid i Holland, siden han var det hollandske Sprog saa mægtig, at han vilde oversætte en Bog i dette Sprog. Peter Petersen Kjertemind blev udnævnt til Ekvipagemester den 26 Februar 1665, altsaa meget snart efter Tengnagels Død, hans Gage blev som hans 1000 Rdr. hans Instrux, ligeledes den samme som hans, er dateret den 7 Marts 1665. Han døde ganske kort efter, og der skulde nu sørges for en Efterfølger. Til Oplysning om Valget meddeles følgende kongelige Befaling til Admiralitetet skreven den 26 April 1665¹⁾:

»Eftersom vi erfare, at udi de Venetianers Tjeneste sig skal opholde en Person ved Navn Zeiger, født udi vort Rige Norge, som skal være dygtig til Ekvipagemester Bestilling her paa Holmen at kunne betjene, thi er vores naadigste Villie og Befaling, at I forbemeldte Person lader her ind i vort Rige Dannemark forskrive samme ledige Ekvipagemester Bestilling at antage og nyde«.

¹⁾ Sjæll. Tegnelser.

Charlotte Amalie¹⁾ og Anna Sophie vare ikke færdige, da Frederik den Tredie døde; der var begyndt paa dem alle tre 1667.

I Tiden fra 1649—60 er der bestandig blevet bygget Skibe, om end ikke mange, og blandt dem var der flere af antagelig Størrelse. Det er urigtigt, hvis man tror, at det skyldes Udvikling af stor Kraft i Aarene 1660—65, at der i September 1665 kunde nævnes saamange Skibe, som Liliencrona har opført i sin Liste, thi de allerfleste vare byggede for adskillige Aar siden, forholdsvis faa ere ganske nye²⁾. I Tiden fra 1664 til ind i 1667 er der udrettet Betydeligt, fra 1667 til 1669 er der udrettet meget Lidt. Man var henimod 3 Aar om at bygge et Skib, fra 1667 til 1669, der manglede Penge, der manglede Tømmer, der manglede Arbejdere, allerede i Oktober 1667 vare mange af de fremmede Tømmermænd rejste bort. Det kan ikke med Rette siges, at Flaaden i Frederik den Tredies sidste Regjeringsaar var sat i en ypperlig Tilstand, men det er med langt større Uret der siges, at den var i en jammerlig Tilstand. Den danske Flaade talte i Begyndelsen af Aaret 1670 et Antal gode Skibe, hvoraf flere vare store, mange kun faa Aar gamle, men Antallet var ikke stort, navnlig i Sammenligning med den Magt, med hvem en Krig snaarest kunde ventes, Sverig, og Forsyningen med hvad der hører til en Flaades Ekviperung i Krig lod meget tilbage at ønske.

¹⁾ Forskjelligt fra Prindsesse Charlotte.

²⁾ Der kjøbtes af og til Smaaskibe. I December 1663 kjøbte Kongen en Galiot af Arent Tengnagel og Henrik Würger i Lybek for 3000 Rdlr.; 1664 kjøbtes en Galiot af Christopher Gabel for 2000 Rdlr.

Juel til at være Tilsynsmand paa Holmen efter den ham givne Bestalling, saa at han kan tage sit Sæde i Admiralitetet. Da Bestallingen er dateret 14 Juni 1657 maa man vel antage, at Niels Juel først er tiltraadt sit Embede i December 1657.

28.

Instruktion for Arent Tengnagel som Ekvipagemester paa Holmen, 1664.

Instruction hvorefter Vii Friederich dend Tredie etc. Naadigst ville haffue, at voris Equipagemester paa Bremerholmb Os Elskel. Arendt Thingnagel sig udi sin bestillings forvaltning och forretning indtil paa videre Naadigste anordning skall rette och forholde.

1.

Skall voris Equipage Mester huer Morgen och Middag tillige med Munsterschriueren sittig ved Munstringen opvarte och udi Særdelighed obseruere, at alle Daglønnere tillige med de andre, Munstring suare schall, vfeilbarligen sig till Munstringen lade finde.

2.

Naar Munstringen er skeed, schall hand folchene paa voris arbeide fordeele efter den ordre hand kand hafue af voris Admiralitet eller Admiralen paa holmen, och udi goed acht haffue, at ingen aff folchene till noget arbeid vden paa holmen till voris thieniste vorder brugte.

3.

Naar folchene huer paa sit arbeide ere fordeelte, da udi acht at hafue, at een huer sit arbeid med flid forretter, och dermed voris thienniste med beste fordele muelig fordrer.

4.

Ald vtroeschab, som paa Holmen eller ved vorris floede kunde begaas, skall hand søge at hindre och affuerge, och om hand nogen udi sligt ertapper, da dennem tilbørlig at lade straffe; Mens er Sagen aff nogen Importance, da det Admiralitetet at tilkiende gifue, paa det derofuer Rett kand holdes, och efter forseelsen straffis.

5.

Naar Baadsfolchene paa holmen blifuer spiiset, da at gifue acht paa, at folchene det udi Rettetid och tilbørlig bekommer, som Wi dennem Naadigst hafuer forundt, saa at folchene ey med billighed kand hafue aarsag ofuer Spiis-

ningen udi nogen maade at klage, och at hand huer Maaltid flittig optegner huor mange Persohner der spises, at det imod Kielder Suendens Regenschab kand confereris, paa det os derudi ey skulle schee forkort.

6.

Naar Prouiant till voris Skibe vorder udgiffuit, da skall hand iligemaader haffue flittig Indseende, at Prouiant er gott och vlasteligt, saa och at det wircelig efter ordre inden borde kommer, och dersom hand nogen mangel derudi fornemmer, da det Admiralitetet och huor ellers nødigt kunde vere at tilkiende gifue.

7.

Naar Skiibene ere hiembkomne och Køchennet slucht, da flittig at eftersee, huad aff Prouiant till ofuers bør at vere, och med den, som Prouiantet udi foruaring haffuer haffit, afregning giøre, och huis aff Prouiantet till offuers er, det paa Prouianthuuset at lade leffuere, och derpaa tage rigtig Quitering, som hand udi Admiralitetet hafuer at indleffuere til Registering, huor fra den siden udi voris Skattkammer schall indleffueris til Conferering imod Prouianttschriffuerens Regenschab, paa det at os derudi ey noget skulle skee forkort.

8.

Inventarierne ofuer alle voris Skibe, smaa och store, samt Brabenncken tilhørende, iligemaader huis til Skibsbygningen, Smeden, Køckenet, Reberbanen, Seigelloftet och huis Inventarier paa holmen ellers kunde findes, skall hand efter see, saa och med Bøgerne conferere, och tilholde Munsterskrifueren bøgerne derofuer rigtig at holde. Och paa det med Skibenes Inventarier desto rigtigere kand tilgaae, da schall till lofterne, huor it huer Skibs Reedskab foruaris, giøris thuende Laase och Nøgler, huor af Equipage Mester den eene, och et huert Skibs Skipper dend anden Nøgel udi foruaring skall hafue, och skall hand samme Lofte tillige med Skipperne flitig och udi det mindste een gang huer Vgge besee, at Reedschabet ey af Regen eller tagdrob forderffuis.

9.

Saa snart som hand Inventarierne haffuer beseet, skall hand udi Admiralitetet een rigtig Forteignelse leffuere paa huis till et huert Skib fattis, paa det et huert Skibs Reedschab kand bliffue completerit.

10.

Naar Skibene efter fuldendte Reyser ere hiembkomne, skall hand Skibenis Reedschab emod Inventarij bøgerne conferere, och huis hand deraf for Slidet eller Vdøchtig befinder, det da Admiralitetet at tilkiende gifue, paa det, om huis deraf schall henleggis, Admiralitetet derom kand gifue Ordre och videre anstalt giøre, andet udi des Sted som fattis at forschafe, paa det Skibenes Reedschab saauit mueligt altid kand vere compleet.

11.

Sædelerne paa de Materialier, huilche til floeden och Holmen dauglig medgaar och behøffuis, skall udi Munsterschriffuerstuen skrifuis, och skall Equipagemesteren samme Zeddeler eftersee och sig erkynde, huor til det, udi huis Sted andet begeris, er forbrugt, saa och om det, huis begeris, nødig er, och efter des befunden rigtighed skall hand samme Zeddeler underteigne, som siden af Admiralerne skal autoriceris, efter huilchet Seddelerne udi Munsterschriffuerstuen igien skall frembwis, efter forige Maneer stemplis och deraf skall extraheris, huis deraf Inventarierne ey endelig vedkommer.

12.

Alle Materialier, som till Skibenes vdreedning nøduendig behøffuis och Inuentarierne ey vedkommer, skall Equipage Mester efter fuldendt Reyse eftersee, och huis deraf er forbrugt, skall under schipperen och Captainens haand, som med Skibet hafuer seiglit, rigtig forklarit; huad deraf till offuers er, skall Equipage Mesteren paa loftet, huor et huert Skibs Reedskab foruaris indtil Skibet igien vdgaaer, henlegges, huor offuer Equipage Mesteren een sær forteignelse skall holde.

13.

Och paa det at voris Equipage Mester ey nogen Seddel paa de Materialier och thømmer ey findes skulle vdgifue, da skall hand, saauit hand det Nøduendig erachter, udi Materialstuen och thømmerhauffen Materialierne och thømmerit ofuersee, och om hand af nogen Slags defect finder, skall hand Admiralitetet det betiide tilkiende gifue, paa det huis fattis och Nøduendig behøffuis efter Muelighed igien kand forschaffis.

14.

Skall Equipage Mesteren hafue goed opsyn med voris Flode, at dend blifuer wellagt, fortøyet och med vrie holter

forsiunit, sampt flittig befordre, at samme flode udi rette tiide blifuer vell dichtet, sampt des Master, Roer och Stenger vorder vell skraffuit och lapsahlet, saa och saa reenhold, at floden baade effter Regen eller Sneevand med Salt Vand blifuer vell effterschiolt, paa det at dend ved slige hendelser aff Regen och Sneewand ingen Skade skulde tilfoyes, och hafuer hand i det Ringeste thoe eller threi gange om Vggen Sligt at efftersee, saa och at Dagvochterne paa Skibene gior flittig deris opvartning, och holder Skibbene med pumpen lendtz. Det Samme haffuer hand med ald anden voris fartoy udi acht at hafue, saauel och ey tilstede, at noget fremmedt fartoy stoort eller smaat sig fortøyer eller legger endten ved holmen eller floden.

15.

Equipage Mesteren skall och saa tage flittig udi acht, naar Skibene kiolhallis, at alting blifuer vel forseet, paa det ingen Vloche eller vlempe Skibene i nogen maader skulle kunde tilfoyes.

16.

Med Wachterne, som ved Capitainerne, Lieutenanterne och Skipperne paa holmen och floden worder paa och af forte, och deris post dereffter, skall hand saauit hafue indseende, at om hand fornemmer nogen vrictighed derudi at forefalde, da det voris Rigens Admiral eller Admiralitetet tilkiendegifue, paa det een Huer effter sin forseelse kand vorde straffet.

17.

Hand skall ey nogen fange, som her till holmen kunde vorde skichet, antage, uden derhos følger deris domb. och hand det Admiralitetet tilforne hafuer tilkiendegifuit, huilchen Domb hand, som seduanlig, udi Munsterstuen till goed fornaring hafuer at indlefuere, fangen udi Jern at lade slaae, och derfor quiterer; hand skall och fangefougderne tilholde, at fangerne deris arbeit saaledis forretter som Enhuer bor at giøre, och derhoess hafue indseende, at fangerne dend dennem tillagte lifs underholding rigtig bekommer.

18.

Paa Skibs Bygge Pladtzen, Brabenchen, Smeden, Reberbannen, Seigel lofftet, Bilthugger och Blochedreyer Stuffuen, sampt huor ellers till voris flode vorder arbeidet, skall hand hafue flittig indseende, at ald Arbed blifuer dogtig och vel giort, saa och med flid til voris thieniste fortsat,

och huis hand fornemmer noget herimod at kunde passere, da det Admiralitetet eller Admirallerne at tilkiende gifue.

19.

Med alle Holmens Bygninger och huad deraf dependerer skall hand hafue flittig Indseende, at de alle vel vedligeholdes, saa at huis derudi foruaris, kand vel vere conseruerit.

20.

Naar folchene gaar om Aftenen aff arbeidet, da schall hand hafue flittig indseende, at alle dore paa Holmen, nemblig: udi Materialstuen, thømmer och Deelhaffuen, Reberbanen, och Smeden vorder tilluchte, udi Særdelished tilholde fangefougderne, at thrucken for fangerne blifuer udi rette tiid tillucht, och lade Nøglerne huer Aften udi sit huus af fangefougderne leffuere, saauel och Nøglen til holmens Porte til sig tage.

21.

Skall hand och haffue flittig tilsium om windteren, at der dagelig bliffuer iiset om floden och Holmen, paa det formedelst des forsømmelse ey nogen vlempe eller skade flaadn eller Holmen vorder tilfoyet.

22.

Christopher Christensen, Obber Skipper ofuer vores flode och holmb, blifuer Equipage Mesteren tilfoyet, at hand hannem udi alle forsk^{ne} punchter (saauit hannem tilkommer) skall forhjelpe, vores thieniste effter all Muelighed at befordre.

23.

Naar noget gammelt Skib slides eller forbogges, da schall hand alt det derued sig befindende vdochtig Jernfang udi sin forvaring till sig tage, och det saa lenge udi giemme beholde, indtil een Partie kand blifue sanchet, at det Smeden udi betalling kand vorde gifuet, saa at det os til Nytte och gafu komme kand, huorum Materialschriffueren skall advaris, at hand samme Jern sig skall till Indtegt och vdgift fore.

24.

Och paa det at ingen vdochtige vahre paa Holmen bliffuer leffuerit, da skall Equipage Mesteren vere offueruerende ved alle vahre, huad det och vere kand, som paa holmen bliffuer leffuerit, och skall hand til sig tage de Mestere, som slige Vahre skall forbruges, och det tilligemed dennem efftersee, om de vahre erre saa goede och dochtige

som det sig bør, och huis vdøchtigt hand eller de befinder, hafuer hand det med samme Mestere och dennem, der Vahrene annammer, rigtig under deris hender udi Admiralitetet [at] indleffuere.

25.

Och skall Equipage-Mesteren huis ellers dagelig till voris thieniste kand forefalde och ey herudi er benefnt, efter voris Admiralitet, Rigets Admiral, samt Admiralernis, och en particulier Admiralen paa Holmens deris befahling med ald flid och lydighed forrette, som hand vil ansuare och bekiendt vere, doch at voris Admiralitet saa och Rigens Admiral och Admiralerne iligemaader schall vere tilholdne een huer effter sin bestillings plicht, at suare till schyldige Inspection och Direction offuer ald forsk^{ne} saa som de till dennem allerede gifne eller hereffter fremdelis giffuendis instructioner och befallinger videre tilsiger och voris thieniste udi alle maader vdkreffuer.

26.

Huis ellers voris Equipage Mester till voris flaaes och holmens beste befordring och welstand, saa och till des Skades och vnder sleffs betagelse, thid effter anden endnu videre tienlig kand befinde och forekommis, det schall hand betiemmelig tilkiendegifue, och huis derforuden hans bestilling vdkreffuer med største flid forrette, och ellers udi alle maader saauit hannem vedkommer tilborligen efterkomme det, som vore allerede vdgangne eller hereffter vdgaaende forordninger om floden och Holmen tilholder, och Huis wi effter thidernis leylighed kunde erachte udi denne Instruction at lade forandre, forbedre, eller forringere, deromb ville wii huer gang voris naadigste villie och befahling vdstede lade.

Giffuit etc. dend 17 Maj 1664.

Friderich.

M[ogens] Friis.

Bestallingsprotokol Nr. 7 a, S. 135—148 i Ministeriernes Arkiv, anden Afdeling.

29.

Fortegnelse over Søetatens Betjente og deres Gager. 1670.

Extract offuer Hans Kongl. May. Sø-Estatens Betiendter, som nu ere i Tiennisten, huad en huer aarligen haffuer til Besoldung, och huad it Aar sig beløber.